

tatea epiceii înregistrate de *Vuk Karadžić*, bogăția acesteia față de formele culegerilor ulterioare, realizate în a doua jumătate a secolului trecut, au rezultat tocmai din atmosfera eroică creată și susținută de lupta populară pentru independență din primele decenii ale veacului, ce corespund cu realizarea culegerii lui *Vuk*. Afirmatia este ilustrată de realizarea superioară a baladelor ce cîntă tocmai evenimentele celor două *ustanke* (1803/17), cele două revolte sîrbe ce au dus la libertatea națională.

Aceste ultime precizări pun și o nouă problemă, a cărei elucidare este necesară atît pentru stabilirea datelor procesului genetic epic cît și punerii în evidență a caracterelor structurale proprii acestei poetici. Problema este: raportul dintre cîntec și eveniment, ori realitățile vieții. Raportul dintre eveniment și cîntec, în cazul formelor inspirate de fapte și realități, dar nu și în cazul celor de natură pur literară, este imediat, dar nu și direct. Epica orală sîrbă nu stă tehnic pe povestirea faptelor, ci pe prelucrarea lor prin intermediul unor motive, teme, anecdote ori scheme tip, tehnică specifică pe care o vom examina în cea de a doua parte a acestei cercetări,

Teza este susținută în primul rînd de cunoașterea directă a momentului realizării unora din cîntecele epice sîrbești. În ziua de 20 septembrie (st. v). 1840 a căzut, muntenegreanul *Smail Aga Cengiç* (n. 1778), luptînd vitejește cu albanezii. Numeroase cîntece îi cinstesc astăzi vitejia și moartea¹³¹, cel dintîi dintre ele a fost creat chiar de bajraktarul său în seara luptei¹³². Cîntecul cuceririi *Begorad-ului* (1717) de către armatele principelui *Eugen de Savoia*, este cunoscut, nu numai unor vechi manuscrise dalmate încheiate în a doua jumătate a veacului al XVIII-lea¹³³, ci și manuscrisului dela *Erlangen*¹³⁴, scris curînd după bătălie. Baladele luptelor sîrbești pentru independență (1803-17) au fost cunoscute de *Vuk Karadžić*, chiar înaintea apariției culegerii sale în ediția de la *Leipzig* (1823/4), iar despre unele dintre aceste cîntece se știe că au fost cîntate chiar la praznicile șefilor răscoalelor, pe cîmpul de luptă.¹³⁵

Trecînd la probe de majoră complexitate, ne vom referi la concluziile analizelor lui *Max Braun*¹³⁶, care a cercetat lupta de pe *Cîmpia Mierlei* (15 iunie 1389) și oglindirea ei în izvoarele scrise și formele poetice orale, precum și la realități muntenegrene contemporane, constatate de anchetele etnografo-folklorice ale lui *Mathias Murko*.

Cercetarea istorică a culturii sîrbe orale arată că centrele productive din punct de vedere epic au fost succesiv: Macedonia, Zeta, Bosnia, Dalmația, Sirmia

¹³¹ *Vuk Karadžić*, op. cit., IV, nr. 57-9.

¹³² *Murko*, op. cit., 25-6.

¹³³ *V. Bogišić*, op. cit., 116.

¹³⁴ *Ed. G. Geseman*, op. cit., nr. 89.

¹³⁵ Ne referim la baladele luptelor de la *Deligrad* (22.VIII.1806), (*Vuk Karadžić* op. cit., IV, 35), și *Salacfeld* (10.III.1816), (op. cit., IV, 28), create de guslarii *Raško* și *Filip Višnić*.

¹³⁶ Op. cit., p. 115-17.